Bannau Brycheiniog

Adroddiad Cydymffurfiad â Safonau'r Gymraeg

2025 - 2026

Mae gofyn i Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog gadw at Safonau'r Gymraeg. Mae rhestr lawn o'r safonau a'u disgrifiadau i'w gweld ar wefan yr Awdurdod: http://www.beacons-npa.gov.uk/wp-content/uploads/20170213-Hysbysiad-Cydymffurfio44-Awdurdod-ParcCenedlaethol-Bannau-Brycheiniog-en-1.pdf

- Sefydlodd Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog Gytundeb Fframwaith ar gyfer gwasanaethau cyfieithu 2020-2025 sy'n cynnwys chwe chwmni cyfieithu.
- Ar gyfer blwyddyn ariannol 2025-2026 cyflwynodd y Tîm Addysg 11 sesiwn addysgol trwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd hyn yn cynnwys bron 442 o blant. Mae hyn yn cynnwys ymweliadau dydd ac allgymorth, lle mae'r Swyddogion Addysg yn arwain gweithgareddau mewn ysgolion. Mae darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer 2025-2026 yn cyfrif am tua 18% o'n holl ddarpariaeth addysg awyr agored.
- Rydym wedi cyhoeddi Strategaeth Hybu'r Gymraeg newydd ar gyfer 2026–2031.
- Ni chafwyd unrhyw gwynion ynghylch Safonau Iaith Gymraeg yn ystod 2025-2026.
- Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn cael ei gynhyrchu i gyrraedd gofynion y Safonau gyda chytundeb Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog. Bydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod ym Mehefin 2026.

Rhif y Safon	Dosbarth y Safon	Crynodeb o'r Safonau / Diweddariad Cynnydd
Gohebiaeth (Safonau 1-7)	Darparu Gwasanaeth	Mae safonau'r gwasanaeth ar gyfer gohebiaeth yn gofyn bod: • Gohebiaeth yn y Gymraeg yn cael ei ateb yn Gymraeg • Bod pob adran yn cadw cofnod o'r bobl sydd angen eu gohebiaeth yn Gymraeg. • Pan nad yw'n glir a hoffai person dderbyn gohebiaeth yn Gymraeg, fod llythyrau ac e-byst yn cael eu hanfon yn ddwyieithog. • Bod y Gymraeg yn cael ei thrin yn gyfartal â'r Saesneg • Bod gohebiaeth, cyhoeddiadau a rhybuddion sy'n gwahodd ymateb yn dangos bod croeso i ymatebion yn Gymraeg, y bydd y rhain n cael eu hateb yn Gymraeg ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. • Yn 2025-26 ni dderbyniwyd unrhyw lythyr yn Gymraeg yn unig.
Galwadau Ffôn (Safonau 8-22)	Darparu Gwasanaeth	Mae safonau'r gwasanaeth iaith ar y ffôn yn gofyn bod: • Gwasanaeth yn Gymraeg ar gael yn ein prif dderbynfa. Bod defnyddwyr y gwasanaeth yn cael gwybod beth yw'r dewisiadau yn Gymraeg a bod y brif berson sy'n ateb y ffôn yn siarad Cymraeg. • Bod staff yn cyfarch yn Gymraeg ac yn ymdrin â galwadau yn Gymraeg, cyn belled â bod hyn yn bosibl. Cynigir cwrs ar lein 10 awr, rhad ac am ddim, Work Welsh Welcome, i bob aelod o staff. Mae'r Awdurdod bellach yn cynnal gwersi Cymraeg bob dydd Mercher, y mae 2 aelod o staff yn eu mynychu. Maent bellach wedi cwblhau lefel 1 ac wedi dechrau lefel 2. • Bod staff yn ymwybodol pa aelodau sydd ar gael yn eu hadran sy'n siarad Cymraeg.

Cyfarfodydd (Safonau 24-34)	Darparu Gwasanaeth	Mewn cyfarfodydd • Gydag unigolion, gofyn iddyn nhw a hoffen nhw drafod yn Gymraeg ac, os felly, y byddwn yn llogi gwasanaeth cyfieithu. • Mewn grŵp, gofyn pwy hoffai ddefnyddio'r Gymraeg ac, os yw mwy na 10% yn gofyn am hynny, byddwn yn darparu gwasanaeth cyfieithu. • Ar gyfer cyfarfodydd cyhoeddus, bydd yr hysbyseb yn gwahodd pobl i roi gwybod i ni cyn dyddiad penodol a hoffen nhw ddefnyddio'r Gymraeg ac os bydd unrhyw un yn gofyn am hynny, byddwn yn darparu gwasanaeth cyfieithu. • Bydd siaradwyr gwadd hefyd yn cael dewis cyflwyno yn Gymraeg. • Os bydd yna siaradwyr Cymraeg mewn cyfarfod cyhoeddus, bydd yn rhaid i'r cyflwyniadau gweledol fod ddwyieithog.
Digwyddiadau Cyhoeddus (Safonau 35-38)	Darparu Gwasanaeth	Bydd yn rhaid i bob digwyddiad cyhoeddus rydyn ni'n eu trefnu neu eu hariannu fod o leiaf 50% yn ddwyieithog o ran y deunydd cyhoeddusrwydd, yr arwyddion, deunydd arddangos neu unrhyw sain a gynhyrchir neu a ddefnyddir.
Rhaglenni a Chofnodion (Safon 41)	Darparu Gwasanaeth	Bod holl raglenni a chofnodion Awdurdod y Parc Cenedlaethol yn ddwyieithog a'r ddwy fersiwn yn cael eu cyhoeddi'r un pryd ar https://governance.beacons-npa.gov.uk
Dogfennau a Gynhyrchir (Safonau 42-45 a 47-51)	Darparu Gwasanaeth	• Bod pob llyfryn, taflen a phamffled yn cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog • Bod dogfennau eraill sy'n cael eu cynhyrchu'n ddwyieithog gan gynnwys:- - Polisïau, strategaethau, adroddiadau blynyddol a chynlluniau corfforaethol - Canllawiau a chodau ymarfer - Papurau Ymgynghori - Rheolau sy'n cael eu darparu ar gyfer y cyhoedd Pan fydd fersiynau Cymraeg a Saesneg yn cael eu paratoi, bydd datganiad yn cael ei gynnws yn y fersiwn Saesneg yn dweud fod fersiwn Gymraeg ar gael.

Datganiadau i'r Wasg (Safon 46)	Darparu Gwasanaeth	Mae Datganiadau i'r Wasg yn cael eu darparu'n ddwyieithog.
Gwefannau a'r Cyfryngau Cymdeithasol (Safonau 52-59)	Darparu Gwasanaeth	Mae gwefannau'r Awdurdod a rhai cyrchfannau Bannau Brycheiniog yn hollol ddwyieithog. Mae gan yr Awdurdod hefyd dudalen Facebook Gymraeg sydd â 586 o ddilynwyr. Mae apiau ar gyfer defnydd allanol gan aelodau'r cyhoedd neu gan wirfoddolwyr yn cael eu darparu'n ddwyieithog.
Peiriannau Hunan Wasanaeth (Safon 60)	Darparu Gwasanaeth	Mae cyfarwyddiadau ar beiriannau hunan wasanaeth yn ddwyieithog.
Arwyddion (Safonau 61-63)	Darparu Gwasanaeth	Mae arwyddion yn cael eu darparu'n ddwyieithog gyda'r Gymraeg yn cael ei gosod fel y gellir ei darllen gyntaf.
Gwasanaeth Derbynfa (Safonau 64 – 68)	Darparu Gwasanaeth	Mae'r brif dderbynnydd yn siaradwr Cymraeg; mae arwydd yn y brif dderbynfa'n dweud fod croeso i siarad Cymraeg ac mae'r rhai sy'n gweithio yn y dderbynfa'n gwisgo laniard a bathodynnau i ddangos eu bod yn gallu siarad Cymraeg.
Rhybuddion Cyhoeddus (Safonau 69-70)	Darparu Gwasanaeth	Mae rhybuddion swyddogol yn cael eu darparu'n ddwyieithog a'r Gymraeg yn cael ei gosod fel y gellir ei darllen gyntaf.
Rhoi Grantiau (Safonau 71-75 a 94)	Darparu Gwasanaeth	Mae cronfa grant yr Awdurdod, y Grant Datblygu Cynaliadwy, yn annog ceisiadau yn Gymraeg drwy'r ffurflenni Mynegi Diddordeb ac Ymgeisio ac yn dangos nad yw ymgeisio yn Gymraeg yn achosi oedi i ymgeiswyr. Mae holl gwybodaeth ynghylch grant ar gael yn ddwyieithog a mae defnyddio'r Gymraeg wrth ddisgrifio prosiectau ac mewn asesiadau yn faen prawf.

Tendrau (Safonau 76-80)	Darparu Gwasanaeth	Cyflwynir tendrau yn Gymraeg os yw'r pwnc yn awgrymu y dylid eu darparu yn Gymraeg neu os yw'r darpar dderbynwyr yn awgrymu y dylen nhw fod yn Gymraeg. Byddwn yn datblygu canllawiau mewn perthynas â hyn.
Arall (Safonau 81-87)	Darparu Gwasanaeth	Ar gyfer blwyddyn ariannol 2025-26 cyflwynodd y Tîm Addysg 11 sesiwn addysgol trwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd hyn yn cynnwys bron 442 o blant. Mae hyn yn cynnwys ymweliadau dydd ac allgymorth, lle mae'r Swyddogion Addysg yn arwain gweithgareddau mewn ysgolion. Mae darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer 2025-26 yn cyfrif am tua 18% o'n holl ddarpariaeth addysg awyr agored. Ymhlith y 205 o wirfoddolwyr y Parc Cenedlaethol, pan ofynnwyd "ydych chi'n siarad Cymraeg?", atebodd 16 ydw ac atebodd 38 dysgwr. Mae ein hunaniaeth gorfforaethol yn defnyddio'r enw Cymraeg ar y Parc.
Ffurfio Polisi (Safonau 88-93 a 95-97)	Ffurfio Polisi	Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu canllawiau ar gyfer ymgorffori hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg wrth gynllunio prosiectau. Asesir pob penderfyniad am ei effaith ar y Gymraeg drwy ddefnyddio'r Ffurflen Asesu Gyfun Sengl. Yn 2022/23 fe wnaethom ddatblygu cynllun rheoli newydd. Bydd ein 'cenhadaeth pobl' yn cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg. Gellir gweld y genhadaeth yma: https://dyfodol.bannau.cymru/people/
Cymraeg yn y Gweithle (Safon 98)	Gweithredol	Ar ôl ymgynghori â staff, datblygwyd bolisi i ddefnyddio a hyrwyddo'r Gymraeg yn y Gweithle a chafodd ei gymeradwyo gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog fis Ebrill 2017.
Dogfennau Cyflogeion (Safonau 99-104 a 112-119)	Gweithredol	Cynhelir arolygon i ganfod dewis iaith cyflogeion o ran cytundebau cyflogaeth, anghenion hyfforddi, dogfennau perfformiad a ffurflenni gan gynnwys gwyliau blynyddol, dalenni fflecsi ayb. Mae cyflogeion yn deall eu bod yn gallu dewis defnyddio'r Gymraeg gydol gweithdrefn cwyno / disgyblu.

Meddalwedd Cymraeg (Safonau 120-126)	Gweithredol	Mae'r Awdurdod wedi prynu meddalwedd To Bach i helpu gydag ysgrifennu yn y Gymraeg.
Sgiliau Siarad Cymraeg y Staff (Safonau 127-131 a 151- 152)	Gweithredol	Mae'r Awdurdod wrthi ar hyn o bryd yn mabwysiadu diffiniadau o lefelau Sgiliau'r Gymraeg wrth siarad, ysgrifennu a darllen Cymraeg sy'n cyd-fynd â lefelau Cymdeithas Profwyr Ieithoedd Ewrop, fel rhan o bolisi recriwtio'r Awdurdod. Gellir gweld sgiliau Cymraeg Staff yma.
Cyrsiau Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (Safonau 132-133)	Gweithredol	Bydd y Swyddog Iaith Cymraeg yn datblygu rhaglen o gyrsiau Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg i bob aelod o staff ac i aelodau'r Awdurdod ynghylch datblygiadau yn y ffordd y mae'r Awdurdod yn ymgorffori'r Gymraeg yn ei waith. Mae'r Awdurdod wedi paratoi taflen / poster hwylus fel canllaw cyflym i amlinellu gofynion ein Safonau'r Gymraeg i godi ymwybyddiaeth ac i helpu wrth sefydlu aelodau newydd o staff.
Llofnodion e-byst (Safonau 134-135)	Gweithredol	Mae staff wedi cael teitlau swyddi dwyieithog a siaradwyr Cymraeg wedi cael y logo 'Work Welsh'.
Recriwtio (Safonau 136-140 a 153- 154)	Gweithredol	Aseswyd pob swydd a gosodwyd yr angenrheidrwydd am sgiliau'r Gymraeg mewn catgoriau: a) Sgiliau'r Gymraeg yn hanfodol b) Amod i ddysgu sgiliau'r Gymraeg ar ôl apwyntio c) Sgiliau'r Gymraeg yn ddymunol d) Dim angen sgiliau'r Gymraeg. Yn ystod 2025-26 hysbysebwyd 4 swydd gyda'r Gymraeg yn cael eu categoreiddio fel hanfodol. Mae lefelau sgiliau siarad, ysgrifennu a darllen Cymraeg sy'n gyson â lefelau ALTE wedi'u mabwysiadu fel rhan o bolisi recriwtio'r Awdurdod ac yn cael eu cymhwyso i bob swydd.

Arwyddion yn y Gweithle (Safonau 141-144)	Gweithredol	Mae arwyddion yn y gweithle'n ddwyieithog, mae'r testun yn gywir o ran ystyr a mynegiant ac wedi'i osod i gael ei ddarllen gyntaf.
Dyrchafu (Safonau 145-146)	Dyrchafu	Mae strategaeth bum mlynedd ar gyfer sut y bydd yr Awdurdod yn hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg o fewn ffiniau'r Parc Cenedlaethol ac sy'n cael ei chyhoeddi ar ein gwefa a sy'n cynnwys cynllun gweithredu. Disgwylir i hyn gael ei adnewyddu yn 2031.
Cwynion (Safonau 147-150 a 156)	Cadw Cofnodion	Ni dderbyniodd yr Awdurdod unrhyw gwynion ynghylch Safonnau y Iaith Gymraeg yn ystod y flwyddyn. Mae gan yr Awdurdod weithdrefn gwynion ar gyfer unrhyw gŵ yn ynghylch y Gymraeg.
Goruchwylio'r safonau / cynhyrchu adroddiad blynyddol (Safonau 155-176)	Atodol	Mae copi o'r safonau y mae'n ddyletswydd arnom gydymffurfio â nhw ar gael ar ein gwefan. Yr adroddiad hwn yw ein hadroddiad blynyddol ar y perfformiad yn erbyn safonau yn ystod 2025-2026. Mae help, cefnogaeth, monitro a gwerthuso yn erbyn y safonau yn cael ei ddarparu gan Swyddog y Gymraeg yr Awdurdod. Mae'r adroddiad hwn wedi'i gymeradwyo gan y bwrdd gweithredol.